

Makalenin Geliş Tarihi: 29.01.2021

1. Hakem Rapor Tarihi: 27.02.2021

2. Hakem Rapor Tarihi: 21.03.2021

Kabul Tarihi: 02.04.2021

HEMŞİRELİK ÖĞRENCİLERİNİN EĞİTİMLERİNE İLİŞKİN MEMNUNİYET DÜZEYLERİNİN BELİRLENMESİ (Araştırma Makalesi)

Şefika Dilek GÜVEN (*)

Ayla ÜNSAL (**)

Nilay ÇAKICI (***)

Öz

Araştırma hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine ilişkin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla kesitsel ve tanımlayıcı tipte yapılmıştır. Araştırmanın evrenini bir devlet üniversitenin hemşirelik bölümünde 2017-2018 eğitim yılı bahar döneminde kayıtlı olan 629, örneklemini araştırmanın yapıldığı zamanda devamsızlık yapmayan, araştırmaya katılmayı kabul eden ve veri toplama araçlarını eksiksiz dolduran 608 hemşirelik öğrencisi oluşturmuştur. Veriler anket formu ve Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Form (ÖDÖ-KF) ile toplanmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, Chronbach's α , bağımsız gruplarda t testi ve One Way-ANOVA analizleri kullanıldı. Öğrencilerin, ÖDÖ-KF'ndan aldıkları toplam puan ortalaması 164.92 ± 33.07 'dur. ÖDÖ-KF alt boyutlarından aldıkları puanlar sırasıyla; okul yönetimi 3.15 ± 0.72 , kararlara katılım 3.13 ± 0.75 , öğretim elamanları 3.10 ± 0.76 , bilimsel sosyal ve teknik olanaklar 3.10 ± 0.67 ve eğitim öğretimin niteliği 3.08 ± 0.75 olarak belirlenmiştir. Öğrencilerin yaş, hemşirelik bölümünü tercih sırası, hemşirelik bölümüne isteyerek gelme durumu, hemşirelik bölümünde okumaktan memnuniyet durumu ve genel not ortalaması ile ÖKÖ-KF toplam puan ortalaması arasındaki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p < 0.05$). Cinsiyet, sınıf, ailenin ekonomik durumu, sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci topluluklarına katılma durumu ile ÖKÖ-KF toplam puan ortalaması arasındaki

*) Dr. Öğr. Üyesi, Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, (e-posta: sdguven@nevsehir.edu.tr).
ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-2761-4665>

**) Prof. Dr., Kırşehir Ahi Evran Üniversitesi, Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü (e-posta: ay_unsal@hotmail.com). ORCID-ID: <https://orcid.org/0000-0003-3319-1600>

***) Arş. Gör. Dr., Nevşehir Hacı Bektaş Veli Üniversitesi, Semra ve Vefa Küçük Sağlık Bilimleri Fakültesi, Hemşirelik Bölümü, (e-posta: nilay@nevsehir.edu.tr)
ORCID-ID: <https://orcid.org/0000-0003-4169-6609>

fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$). Araştırma sonucu öğrencilerin hemşirelik eğitiminden orta düzeyde memnun olduğunu, yaş, hemşirelik bölümünü tercih sırası, hemşirelik bölümüne isteyerek gelme durumu, hemşirelik bölümünde okumaktan memnuniyet durumu ve genel not ortalamasının hemşirelik eğitiminden memnuniyeti etkileyen özellikler olduğunu göstermektedir.

Anahtar Kelimeler: Hemşirelik Öğrencisi, Hemşirelik Eğitimi, Eğitim Memnuniyeti, Hemşirelik, Eğitim.

Jel Kodu: I00, I20, I21

Determination of Satisfaction Level of Nursing Students about Their Education

Abstract

The study was conducted in a cross-sectional and descriptive type in order to determine the satisfaction levels of nursing students with their education. The population of the study consisted of 629 nursing students enrolled in the nursing department of a state university in the spring semester of the 2017-2018 academic year, and the sample of 608 nursing students who did not attend the study at the time of the study, accepted to participate in the study, and completed the data collection tools completely. The data were collected using a questionnaire form and the Student Satisfaction Scale-Short Form (SSS-SF). Number, percentage, mean, standard deviation, chronbach's α , t test in independent groups and one way-Anova analyzes were used in the evaluation of the data. The total score average of the students from the SSS-SF is 164.92 ± 33.07 . The scores they got from the SSS-SF sub-dimensions were; school administration was determined as 3.15 ± 0.72 , participation in decisions 3.13 ± 0.75 , lecturers 3.10 ± 0.76 , scientific social and technical facilities 3.10 ± 0.67 , and the quality of education was 3.0862 ± 0.75 . The difference between the students' age, the order of choosing the nursing department, their willingness to come to the nursing department, their satisfaction with studying in the nursing department, and their overall grade point average and the total score of SSS-SF were statistically significant ($p<0.05$). The difference between gender, class, economic status of the family, participation in social activities, scientific activities and student societies and the total score average of SSS-SF was not found statistically significant ($p> 0.05$). The results of the study show that students are moderately satisfied with nursing education, age, order of choosing the nursing department, willingness to come to the nursing department, satisfaction with studying in the nursing department, and overall grade point average are the features that affect satisfaction with nursing education.

Keywords: Nursing Student, Nursing Education, Education Satisfaction, Nursing, Education.

1. Giriş

Üniversite düzeyinde eğitim, bir ulusun sosyal ve ekonomik gelişimi için en önemli araçlardan biri olarak algılanmaktadır. Üniversite eğitiminin temel amacı, yenilik ve yaratıcılık yoluyla dünyanın gelişimi için bilgi yaratmak ve yaymaktır (Weerasinghe ve Fernando, 2017). Bilgiye ulaşma, bilgiyi üretmenin öğretimi ve öğrencinin kendi alanında uluslararası düzeyde rekabet edebilecek bireyler yetiştirme işi de eğitim programları ile üniversitelerde gerçekleştirilmektedir (Demirli ve Kerimligil, 2009). Bir hemşirenin alanında uzmanlaşmış, eleştirel düşünebilen, toplum gerçeklerini dikkate alan ve sorun çözme becerileri gelişmiş olması gerekmektedir. Bütün bu beceriler üniversite eğitim sürecinde kazandırılarak ve geliştirilerek öğrencilerin mezun edilmesini gerekli kılmaktadır (Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği [HEPDAK] 2013). Eğitim ortamı hemşirelik öğrencisinin gelişimini, yeterliliğini, eleştirel zekâsını, bağımsızlığını, psikolojik iyilik anlayışını ve kendine güvenini geliştirmede çok önemli bir role sahiptir. Eğitim ortamı hemşirelik öğrencilerinin gelecekteki rolleri için yeteneklerini geliştirir (Farooq, Rehman, Dias ve Hussain, 2018).

Öğrenci memnuniyeti öğrencinin eğitim deneyimlerini değerlendirmesi sonucu ortaya çıkan bir düşünce ve bir eğitim sisteminin sonucudur (Weerasinghe ve Fernando, 2017). Öğrenci memnuniyeti, bir öğrencinin eğitim ile ilgili çeşitli çıktılarının ve deneyimlerinin öznel değerlendirmesinin uygunluğu olarak tanımlanabilir (Dhaqane ve Afrah, 2016). Öğrencilerin eğitimlerinden duydukları memnuniyet, eğitim sürecine etkin bir şekilde ulaşıp ulaşılmadığının göstergesidir. Öğrenci memnuniyeti yanıtları, bir kurum tarafından sağlanan olanakları ve öğretme, öğrenme ortamı, yaklaşımlar ve hizmetleri incelemeye yardımcı olur. Öğrenci memnuniyeti yanıtı eğitim kurumunun ilerlemesine katkıda bulunur (Razinkina ve diğerleri, 2018). Öğrencilerin eğitim konularındaki memnuniyeti hakkında bilgi sahibi olmak, hem öğretme üyelerinin hem de öğrencilerin eğitim hedeflerine ulaşmalarına yardımcı olduğu için çok önemlidir (Mbewe, Mbewe ve Ngoma, 2020). Öğrencilerin eğitimden memnuniyetlerinin belirlenmesi eğitimi veren kurumun eğitim süreçlerini değerlendirme fırsatı vererek eğitim süreçlerinin olması gereken nitelik ve yeterlilikte olması için gerekli çalışmaların yapılmasını sağlayarak mesleki kimlik gelişimine ve kurum prestijine olumlu katkı sağlayacaktır. Bu nedenle bu araştırma hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerine ilişkin memnuniyet düzeylerinin belirlenmesi amacıyla yapılmıştır.

Araştırmanın ana amacı aşağıdaki araştırma sorularıyla açıklanacaktır:

- ✓ Hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimine ilişkin memnuniyet düzeyi nasıldır?
- ✓ Yaş, cinsiyet, sınıf, ailenin ekonomik durumu, hemşirelik bölümünü tercih sırası, hemşirelik bölümüne isteyerek gelme, hemşirelik bölümünde okumaktan memnuniyet, sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci topluluklarına katılma durumu hemşirelik eğitimine ilişkin memnuniyet düzeyini etkilemekte midir?

2. Yöntem

2.1. Araştırmanın Tipi

Araştırma bir devlet üniversitenin Sağlık Yüksekokulu Hemşirelik Bölümünde 2017-2018 eğitim yılı bahar döneminde kayıtlı olan hemşirelik öğrencileriyle yapıldığından kesitsel ve hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitimine ilişkin memnuniyet düzeylerini ve bazı özelliklerin hemşirelik eğitimine memnuniyet düzeyini etkileyip etkilemediğini belirlemek amacıyla tanımlayıcı tipte yapılmıştır.

2.2. Araştırmanın Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini İç Anadolu Bölgesinde bir devlet üniversitenin Sağlık Yüksek okulu Hemşirelik Bölümünde 2017-2018 eğitim yılı bahar döneminde kayıtlı olan 629 hemşirelik öğrencisi oluşturdu. Araştırmanın yapıldığı zamanda devamsızlık yapmayan, araştırmaya katılmayı kabul eden ve veri toplama araçlarını eksiksiz dolduran 608 öğrenci araştırmanın örneklemi oluşturmuştur. Araştırmaya katılım oranı %96.6'dır.

2.3. Veri Toplama Araçları

Veriler araştırmacılar tarafından hazırlanan anket formu ve Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form (ÖDÖ-KF) ile toplanmıştır.

Öğrenci Doyum Ölçeği Kısa Form (ÖDÖ-KF): ÖDÖ-KF, hemşirelik eğitiminden öğrencilerin doyumunu belirlemek amacıyla 2002 yılında Baykal, Sökmen ve Korkmaz (2002) tarafından geliştirilmiş, 2011 yılında Baykal, Harmancı, Eşkin, Altuntaş ve Sökmen (2011) tarafından revize edilmiştir. ÖDÖ-KF; öğretim elemanları, okul yönetimi, kararlara katılım, bilimsel-sosyal ve teknik olanaklar ve eğitim-öğretimin niteliği olmak üzere 5 alt boyutta toplam 53 ifadeden oluşmaktadır. Ölçekteki maddeler 5-Kesinlikle katılıyorum, 4-Katılıyorum, 3-Kararsızım, 2-Katılmıyorum, 1-Kesinlikle katılmıyorum olarak değerlendirilmektedir. ÖDÖ-KF'nin Cronbach's alfa katsayısı 0.97'dir. Çalışmamızda ÖDÖ-KF'nin Cronbach's alfa katsayısı 0.97 olarak belirlenmiştir. ÖDÖ-KF'nin alt boyutları puanları her bir alt boyuttan alınan toplam puan, alt boyuttaki madde sayısına bölünerek hesaplanmaktadır. Alt boyutlarda ortalama puan "1"e yaklaştıkça öğrencinin doyumunun düşük olduğu, puan "5"e yaklaştıkça doyumun yüksek olduğu şeklinde değerlendirilmektedir. Ölçekten alınabilecek en yüksek puan 265 en düşük puan 53'tür.

2.4. Uygulama

Araştırmada veriler araştırmacılar tarafından toplanmıştır. Araştırmacılar tarafından öğrencilere araştırmanın amacı açıklandıktan ve katılımcılardan onam alındıktan sonra anket formu ve ÖDÖ-KF öğrencilere verilmiş ve doldurmaları istenmiştir. Öğrencilerin anket formu ve ÖDÖ-KF'ünü doldurmaları yaklaşık 10-15 dakika kadar sürmüştür.

2.5. Araştırma Etiği

“Hemşirelik Öğrencilerinin Eğitimlerine İlişkin Memnuniyet Düzeylerinin Belirlenmesi” başlıklı çalışmanın yazım sürecinde bilimsel, etik ve alıntı kurallarına uyulmuş olup toplanan veriler üzerinde herhangi bir tahrifat yapılmamış ve bu çalışma başka bir akademik yayın ortamına değerlendirme için gönderilmemiştir. Çalışma 2017-2018 eğitim döneminde yapılmış olup etik kurul raporu alınmamıştır.

2.6. Verilerin Değerlendirilmesi

Verilerin analizi bilgisayar ortamında istatistik programı ile yapılmıştır. Verilerin değerlendirilmesinde sayı, yüzde, ortalama, standart sapma, Chronbach's α , bağımsız gruplarda t testi ve one way-ANOVA testleri kullanıldı ve anlamlılık düzeyi $p < 0.05$ olarak kabul edilmiştir.

2.7. Araştırmanın Sınırlılıkları

Araştırma bulguları verilerin toplandığı üniversitesindeki hemşirelik öğrencileri ve bu öğrencilerden araştırmanın yapıldığı zamanda devamsızlık yapmayan, araştırmaya katılmayı kabul eden ve veri toplama araçlarını eksiksiz dolduran hemşirelik öğrencilerinin bulguları ile sınırlıdır.

3. Bulgular

Öğrencilerin %65.5'inin kadın, % 67.3'ünün 21-25 yaş grubunda, %37.2'sinin 3.sınıfta, %46.7'sinin üniversite sınavında bölümü 1. sırada tercih ettiği, %73.7'sinin hemşirelik bölümüne isteyerek geldiği, %55.8'inin hemşirelik bölümünde okumaktan memnun, %82.4'sinin genel not ortalamasının 2.50-3.49 arasında, %63.3'nün ailesinin ekonomik durumunun geliri gıdere dengeli olduğu, %57.1'inin sosyal etkinliklere katıldığı, %64.7'sinin bilimsel etkinliklere katılmadığı, %80.8'inin öğrenci topluluklarına katılmadığı belirlenmiştir.

Tablo 1. Öğrencilerin, Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Form'dan Aldıkları Puanlar (N=608)

Alt boyut	Min.	Max.	X± SD
Öğretim elemanları	1.00	4.00	3.10±0.76
Okul yönetimi	1.00	4.00	3.15±0.72
Kararlara katılım	1.00	4.00	3.13±0.75
Bilimsel sosyal ve teknik olanaklar	1.00	4.00	3.10±0.67
Eğitim öğretimin niteliği	1.00	4.00	3.08±0.75
ÖDÖ-KF Toplam Puan	53.00	212.00	164.92±33.07

ÖDÖ-KF: Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form, **X:** Ortalama, **SD:** Standart Sapma, **Min:** Minimum, **Max:** Maksimum

Öğrencilerin, ÖDÖ-KF'ndan aldıkları toplam puan ortalaması 164.92±33.07'dur. Öğrencilerin memnuniyeti düzeyleri alt boyutlara göre değerlendirildiğinde sıralamanın; okul yönetimi (3.15±0.72), kararlara katılım (3.13±0.75), öğretim elamanları (3.10±0.76), bilimsel sosyal ve teknik olanaklar (3.10±0.67) ve eğitim öğretimin niteliği (3.08±0.75) şeklinde olduğu saptanmıştır (Tablo 1).

Tablo 2. Öğrencilerin Bazı Değişkenler ile Öğrenci Doyum Ölçeği- Kısa Form Puan Ortalamalarının Karşılaştırılması (N=608)

Değişkenler	n (%)	ÖDÖ-KF X± SD	Test / p
Cinsiyet			
Kadın	398 (65.5)	166.40±33.19	t=-1.528
Erkek	210 (34.5)	162.10±32.74	p>0.05
Yaş			
17- 20 yaş	191 (31.4)	163.45±35.05	
21-25 yaş	409 (67.3)	165.45±31.70	F=2.752
26-30 yaş	4 (0.7)	204.25±5.50	p<0.05
30 ve üstü yaş	4 (0.7)	141.25±61.92	
Sınıf			
1. Sınıf	3 (0.5)	122.33±60.04	
2. sınıf	224 (36.8)	167.07±32.38	F=2.548
3. sınıf	226 (37.2)	162.35±33.25	p>0.05
4. sınıf	155 (25.5)	166.38±32.82	
Hemşirelik bölümünü tercih sırası			
1.tercih	284 (46.7)	165.80±33.73	
2.tercih	43 (7.1)	177.20±29.25	F=3.634
3.tercih	29 (4.8)	171.62±21.73	p<0.05
4. ve üzeri tercih	252 (41.4)	161.05±33.46	
Hemşirelik bölümüne isteyerek gelme durumu			
İsteyerek	448 (73.7)	166.80±32.54	t=2.361
İstemeyerek	160 (26.3)	159.64±34.07	p<0.05
Hemşirelik bölümünde okumaktan memnuniyet			
Memnun	339 (55.8)	166.42±32.97	
Memnun değil	69 (11.3)	151.05±40.57	F=4.901
Kısmen memnun	173 (28.5)	166.39±30.08	p<0.01
Kararsız	27 (4.4)	172.07±22.53	
Genel Not Ortalaması			
1.50-2.49	55 (9.0)	160.14±33.86	F=6.323
2.50-3.49	501 (82.4)	166.91±31.94	p<0.01
3.50 ve üzeri	52 (8.6)	150.80±39.23	

Ailenin ekonomik durumu			
Geliri gider dengeli	385 (63.3)	165.71±33.49	F=.912
Gider gelirden fazla	195 (32.1)	162.63±31.98	p>0.05
Gelir giderden fazla	28 (4.6)	170.80±34.97	
Sosyal etkinliklere katılma durumu			
Katılıyor	347 (57.1)	166.13±32.54	t=1.045
Katılmıyor	261 (42.9)	164.04±33.10	p>0.05
Bilimsel etkinliklere katılma durumu			
Katılıyor	215 (35.4)	166.39±33.07	t=.834
Katılmıyor	393 (64.7)	143.24±36.95	p>0.05
Öğrenci topluluklarına katılma durumu			
Katılıyor	117 (19.2)	168.32±30.39	t=1.239
Katılmıyor	491 (80.8)	164.11±33.66	p>0.05

ÖDÖ-KF: Öğrenci Doyum Ölçeği-Kısa Form, **t:** t testi, **F:** One Way-ANOVA, **X:** Ortalama, **SD:** Standart Sapma

Öğrencilerin bazı değişkenlerine göre ÖKÖ-KF toplam puan ortalamaları karşılaştırmasına göre; öğrencilerin yaş, hemşirelik bölümünü tercih sırası, hemşirelik bölümüne isteyerek gelme durumu, hemşirelik bölümünde okumaktan memnuniyet durumu ve genel not ortalaması ile ÖKÖ-KF toplam puan ortalaması arasında ki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 2). Cinsiyet, sınıf, ailenin ekonomik durumu, sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci topluluklarına katılma durumu ile ÖKÖ-KF toplam puan ortalaması arasında ki fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır ($p>0.05$) (Tablo 2).

4. Tartışma

Hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerinden memnuniyet düzeylerini ve etkileyen bazı etkenleri belirlemek amacıyla yapılan bu çalışmada hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitiminden orta düzeyde memnun oldukları görülmektedir (Tablo 1). Türkiye’de yapılan çalışmaların sonuçlarında hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitiminden memnuniyetlerinin yüksek (Karabulutlu, Turan ve Oruç, 2020), orta (Kaçan ve Palloş, 2020; Koç, 2019; Şavgar ve Orgun, 2018; Ak, 2017; Özdeli Kara ve Babur, 2016; Yangın ve Kırca, 2013; Kaynar, Şahin, Bayrak, Karakoç ve Ülke, 2006) ve düşük (Ciftcioglu, Alan ve Bekar, 2019; Kantek ve Kazancı, 2012; Egelioğlu, Arslan ve Bakan, 2011; Baykal, Akgün, Sökmen ve Yıldırım, 2003) düzeyde olduğunu belirten çalışmalar bulunmaktadır. Uluslararası kaynaklarda hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitiminden memnuniyetlerinin orta düzeyde olduğu bildirilmektedir (Chen ve Lo, 2015; Hakım, 2014; Edraki ve

Abdoli, 2011; Espeland ve Indrehus, 2003) Araştırma sonuçlarının farklı olması öğrenci memnuniyetinin kurumsal farklılıklardan etkilendiğini düşündürmektedir. Ayrıca çalışmada hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitiminden memnuniyetlerinin orta düzeyde olması öğrencilerin eğitim yaşamlarında beklentilerinin yeterli düzeyde karşılanmadığının da göstergesi olabilir. Ayrıca hemşirelik öğrencilerinin eğitimlerinden memnuniyetin yüksek olmaması öğrencilerde başarı eksikliklerine, davranış ve tutum sorunlarına, ders çalışmayla ilişkili motivasyon eksikliği gibi olumsuzluklara da neden olabileceği düşünüldüğünde bu durum geleceğin hemşirelerinin mesleki kimlik gelişimine de olumsuz yansiyabilir.

ÖDÖ-KF alt boyutlarından en düşük puan eğitim öğretimin niteliği boyutu, en yüksek puan ise okul yönetimi boyutundan alınmıştır (Tablo 1). Ölçek alt boyutlarında ortalama puan 1'e yaklaştıkça öğrencinin memnuniyetin düşük olduğu, 5'e yaklaştıkça memnuniyetin yüksek olduğu belirtilmektedir (Baykal ve diğerleri, 2011). Bu durum dikkate alındığında öğrencilerin okul yönetimi, kararlara katılım, öğretim elamanları, bilimsel sosyal ve teknik olanaklar ve eğitim öğretimin niteliği memnuniyetleri orta düzeydedir (Tablo 1). Yapılan diğer çalışmaların sonuçlarında da hemşirelik öğrencilerinin alt boyutlarda memnuniyet düzeylerinin orta düzeyde olduğu görülmektedir (Kaçan ve Palloş, 2020; Karabulutlu ve diğerleri, 2020; Şavgar ve Orgun, 2018; Ak, 2017; Özdeli Kara ve Babur, 2016; Yangın ve Kırca, 2013). Çalışmanın bu sonucu öğrencilerin eğitimlerinden beklentilerinin orta düzeyde karşılandığını belirtmektedir.

Çalışmada elde edilen ÖKÖ-KF toplam puan ortalamaları cinsiyete göre değerlendirildiğinde kadın öğrencilerin erkek öğrencilere göre ÖKÖ-KF toplam puan ortalamaları daha yüksek bulunmasına rağmen aralarındaki fark anlamlı değildi (Tablo 2). Bu durum kadın öğrencilerin hemşirelik eğitiminden erkeklere göre daha memnun olduğunu göstermektedir. Çalışmanın bu sonucu ülkemizde erkeklerin hemşirelik mesleğine katılmalarına rağmen hemşireliğin Türk toplumda kadın mesleği olarak görülmesinden kaynaklanıyor olabilir. Yapılan çalışmalarda da hemşirelik öğrencilerinin cinsiyetleri ile hemşirelik eğitimi memnuniyetleri arasında anlamlı bir fark olmadığı belirlenmiştir (Kaçan ve Palloş, 2020; Ciftcioglu ve diğerleri, 2019; Ak, 2017; Al Sebaee, Aziz ve Mohamed, 2017; Higazee, Rayan, Ades ve Alrawashdeh, 2017; Chen ve Lo, 2015; El Ansari, 2002).

Çalışmada yaş değişkeni ile ÖKÖ-KF toplam puan ortalamaları aralarındaki fark anlamlı olarak belirlenmiştir ($p<0.05$) (Tablo 2). 26-30 yaş grubunda olanların diğer yaş gruplarındaki öğrencilere göre hemşirelik eğitiminden memnuniyetlerinin daha yüksek olduğu görülmektedir (Tablo 2). Egelioglu ve diğerleri (2011) yaş ve memnuniyet ölçeği puanları arasında pozitif ilişki olduğunu, yaşı büyük olanların eğitimden memnuniyet durumlarının daha yüksek olduğu ve öğrenci yaşının artmasıyla birlikte memnuniyetinde arttığı tespit edilmiştir. Koç'un (2019) çalışması sonucunda öğrencilerin yaşı ile öğrenci doyum ölçek puanları arasında anlamlı bir ilişki bulunmamıştır. Yaşı büyük öğrencilerin yaşı küçük öğrencilere göre memnuniyet puanlarının daha yüksek olduğu belirlenen (Salamonson ve Andrew, 2006; El Ansari, 2002) çalışmalar olduğu gibi Wildey, Kenny,

Parmenter ve Hall (2014) çalışmasında yaşı büyük olan öğrencilerin, yaşı küçük olan öğrencilere göre memnuniyetlerini daha düşük olarak bulmuşlardır. Chen ve Lo (2015) da çalışmalarında öğrencilerin yaşının eğitimden memnuniyet durumlarına etkisinin olmadığı belirlenmiştir.

Çalışma bulgularına göre hemşirelik eğitiminden memnuniyet düzeyi en düşük olanlar 1. sınıf hemşirelik öğrencileri, hemşirelik eğitiminden memnuniyeti en yüksek olanlar 4. sınıf hemşirelik öğrencileridir. Öğrenim görülen sınıf düzeyi ile ÖKÖ-KF toplam puan ortalamaları aralarındaki fark anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 2). Çalışmanın bu sonucu hemşirelik öğrencilerinin eğitim sürecinde mesleki bilgi ve becerilerinin artmasıyla, hemşirelik mesleği ile ilişkili beklentileri ve algılarının olumlu yönde değişmesinin memnuniyeti de olumlu etkileyebileceğinden beklenen bir durumdur. Hemşirelik öğrencileriyle yapılan çalışmalarda öğrenim görülen sınıf düzeyi ile hemşirelik eğitiminden memnuniyet durumu arasında farklılıklar olduğu görülmektedir. Bu çalışmaya benzer şekilde hemşirelik eğitiminden memnuniyet düzeyi en düşük olan 1. sınıf hemşirelik öğrencileri olarak belirlenen çalışmalar mevcuttur (Egeliolu ve diğerleri, 2011; Kaynar ve diğerleri, 2006; Baykal ve Sökmen, 2005). Bu çalışmanın sonucu aksine hemşirelik eğitiminden memnuniyet düzeyi en yüksek olan 1. sınıf hemşirelik öğrencileri olarak belirlenen çalışmalar da mevcuttur (Koç, 2019; Özdeli Kara ve Babur 2016; Görgen ve Bingöl, 2016; Yangın ve Kırcı, 2013; Kantek ve Kazancı, 2012; Baykal ve diğerleri, 2003). Hemşirelik eğitiminden en memnuniyetsiz grubun 1. sınıf öğrencilerinin olması öğrencilerin hemşirelik eğitimine girişteki beklentilerinin yeterince karşılanmadığını da düşündürülebilir. Ayrıca yapılan çalışmalarda hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitiminden memnuniyet sonuçlarında ki bu farklılıkların öğrencilerin öğrenim gördükleri üniversitelerin özelliklerindeki farklılıklardan da kaynaklanabileceğini düşündürmektedir.

Çalışmada hemşirelik mesleğini 2. sırada tercih eden hemşirelik öğrencilerinin diğerlerine göre, bununla birlikte hemşirelik bölümüne isteyerek gelenlerin isteyerek gelmeyenlere göre hemşirelik eğitiminden memnuniyetleri yüksektir. Hemşirelik mesleğini tercih sırası, hemşirelik bölümüne isteyerek gelme durumu ile ÖKÖ-KF toplam puan ortalamaları aralarındaki fark anlamlıdır ($p<0.05$) (Tablo 2). Çalışmanın bu sonucu mesleği ilk sıralarda tercih etme ve mesleğe isteyerek gelmenin mesleği sevmekten kaynaklandığı dolayısıyla mesleğini severek meslek eğitim sürecine giren öğrencilerin daha istekli ve motivasyonlu bir öğretim yaşantısı geçirerek eğitimlerinden daha memnun olabildiklerini ayrıca mesleği tercih sırasının ve bölüme isteyerek gelme durumunun eğitimden memnuniyeti etkilediğini göstermektedir. Yapılan çalışmalarda da çalışma sonucumuzla benzer olarak hemşireliği isteyerek tercih eden öğrencilerin hemşirelik eğitiminden memnuniyetleri isteyerek tercih etmeyen öğrencilerden daha yüksek bulunmuştur (Kaçan ve Palloş, 2020; Değirmenci Öz ve Yıldız, 2019; Koç, 2019).

Yapılan çalışmalarda aldığı eğitimden memnun olan öğrencilerin, doyumlarının daha yüksek olduğu belirtilmektedir (Kaçan ve Palloş, 2020; Şavgar ve Orgun, 2018; Ak ve Kılıç, 2017; Görgen ve Bingöl, 2016; Özdeli Kara ve Babur, 2016; Chen ve Lo, 2015;

Yangın ve Kırca, 2013). Çalışmada hemşirelik bölümünde okumaktan memnuniyet durumunu kararsız olarak belirten öğrencilerin hemşirelik eğitiminden memnuniyet düzeyleri hemşirelik bölümünde okumaktan memnun olan öğrencilerden daha yüksektir. Hemşirelik bölümünde okumaktan memnuniyet durumu ile ÖDÖ-KF toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 2). Hemşirelik bölümünde okumaktan memnuniyet duyulmasına paralel olarak hemşirelik eğitiminden de memnuniyet beklenmektedir fakat çalışmanın bu sonucu beklenmeyen bir sonuçtur ve diğer çalışmalarla çelişmektedir.

Çalışmada genel not ortalaması 2.50-3.49 olan öğrencilerin hemşirelik eğitiminden memnuniyeti diğer genel not ortalamasına sahip öğrencilerden daha yüksek ve genel not ortalaması ile ÖDÖ-KF toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmuştur ($p<0.05$) (Tablo 2). Çalışmanın bu sonucuna göre akademik başarının hemşirelik eğitiminden memnuniyet düzeyini etkilediğini söyleyebiliriz. Yapılan bazı çalışmalarda bu çalışmanın sonucundan farklı olarak akademik başarının hemşirelik eğitimine ilişkin memnuniyeti etkilemediği belirtilmektedir (Kaçan ve Palloş, 2020; Koç ve Arkan, 2019; Ak ve Kılıç, 2017).

Çalışmada hemşirelik öğrencilerinin ailesinin ekonomik durumu ile ÖDÖ-KF toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark olmamasına rağmen gelir giderden fazla olan öğrencilerin hemşirelik eğitiminden memnuniyetleri geliri gideri dengeli ve gider gelirden fazla olarak belirten öğrencilere göre daha yüksektir ($p>0.05$) (Tablo 2). Koç'un (2019) yaptığı çalışmada geliri giderinden az olan öğrencilerin eğitimden memnuniyetleri geliri giderinden fazla olan öğrencilere göre daha yüksek, Egelioglu ve diğerleri (2011) çalışmasında geliri giderine denk öğrencilerin geliri giderinden az ve geliri giderinden fazla olan öğrencilere göre memnuniyetlerinin daha yüksek olarak belirlenmiştir ancak her iki çalışmada da bu çalışma sonucuyla benzer olarak gelir durumu ile eğitimden memnuniyet arasında istatistiksel olarak anlamlı fark bulunmamıştır. Gelir durumu düzeyi öğrencilerin eğitim sürecindeki imkanlardan yararlanma durumlarını da etkileyebileceği düşünüldüğünde yararlanma durumu ve beklentiler düzeyinde de eğitimden memnuniyeti etkileyebileceği söylenebilir.

Çalışmada sosyal etkinliklere katılma, bilimsel etkinliklere katılma, öğrenci topluluklarına katılma durumu ile ÖDÖ-KF toplam puan ortalamaları arasında istatistiksel olarak anlamlı fark yoktu. Sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci topluluklarına katılan hemşirelik öğrencilerinin hemşirelik eğitiminden memnuniyetleri bu etkinliklere katılmayan öğrencilere göre daha iyi olduğu belirlendi ($p>0.05$) (Tablo 2). Yangın ve Kırca'nın hemşirelik öğrencileriyle yaptığı çalışmada da sosyal ve bilimsel etkinliklere, öğrenci kulüplerine katılan öğrencilerin eğitimlerinden memnuniyet düzeyi katılmayanlara göre daha yüksek olduğu saptanmıştır (Yangın ve Kırca, 2013). Üniversitelerde ders programı dışındaki etkinliklerin, düzenli, sistemli, planlı bir şekilde belirlenmesi ve ders programına paralel olarak uygulanması, üniversite öğrencilerinin kişisel gelişimine ve deneyim kazanmasına büyük katkı sağlayacaktır. Eğitim-öğretimin başarısını arttıracak

stres ve akademik tükenmişlikle başa çıkmalarına yardımcı olacak mezuniyet sonrası kariyer planlamasını kolaylaştıracak ve istihdam edilmelerinde ek avantajlar sağlayacaktır (Kutlu ve diğerleri, 2019). Bu çalışmaya katılan hemşirelik öğrencilerinin çoğunun bilimsel etkinliklere ve öğrenci topluluklarına katılmadığı görülmektedir. Çalışmanın bu sonucu hemşirelik öğrencilerinin ders dışı etkinliklerinin bu olumlu etkilerinden yararlanamadıkları söylenebilir.

5. Sonuç ve Öneriler

Bu çalışmada; öğrencilerin ÖDÖ-KF puan ortalaması 164.92 ± 33.07 olduğu ve öğrencilerin hemşirelik eğitiminden orta düzeyde memnun olduğu belirlenmiştir. Öğrencilerin memnuniyeti düzeyleri alt ölçeklere göre değerlendirildiğinde sıralamanın; okul yönetimi, kararlara katılım, öğretim elamanları, bilimsel sosyal ve teknik olanaklar ve eğitim öğretimin niteliği şeklinde olduğu saptanmıştır. Yaş, hemşirelik bölümünü tercih sırası, hemşirelik bölümüne isteyerek gelme durumu, hemşirelik bölümünde okumaktan memnuniyet durumu ve genel not ortalamasının hemşirelik eğitiminden memnuniyeti etkileyen özellikler olduğu saptanmıştır. Cinsiyet, öğrenin görülen sınıf, ailenin ekonomik durum, sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci topluluklarına katılma durumunun hemşirelik eğitiminden memnuniyeti etkilemediği belirlenmiştir.

Bu sonuçlar doğrultusunda önerilerimiz;

- Okul yönetimi, kararlara katılım, öğretim elamanları, bilimsel sosyal ve teknik olanaklar ve eğitim öğretimin niteliği boyutlarında her sınıf düzeyinde ayrı ayrı öğrencilerin beklentilerinin belirlenmesi,
- Öğrencilerin eğitimden memnuniyetlerini arttırmak için hemşirelik eğitim sürecinde okul yönetimi, kararlara katılım, öğretim elamanları, bilimsel sosyal ve teknik olanaklar ve eğitim öğretimin niteliği boyutlarında öğrencilerin beklentileri doğrultusunda iyileştirme çalışmalarının yapılması,
- Öğrencilerin sosyal etkinliklere, bilimsel etkinliklere ve öğrenci topluluklarına katılımlarının artırılması için desteklenmesi önerilebilir.

Kaynakça

- Ak, B. (2017). *Hemşirelik öğrencilerinin meslek seçim nedenleri ve öğrenim doyumları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Gazimağusa: Doğu Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Al Sebaee, H.A., Aziz, E.M.A. ve Mohamed, N.T. (2017). Relationship between nursing students' clinical placement satisfaction, academic self-efficacy and achievement. *IOSR Journal of Nursing and Health Science*, 6(02), 101-112. <https://doi.org/10.9790/1959-060203101112>
- Baykal, Ü., Sökmen, S. ve Korkmaz, Ş. (2002). "Öğrenci memnuniyeti ölçeği" geliştirme çalışması. *Hemşirelik Dergisi*, 12(49), 23-32.

- Baykal, Ü., Akgün, E., Sökmen, S. ve Yıldırım, D. (Eylül, 2003). *Yüksekokulda okuyan hemşirelik öğrencilerinin doyumunun ve beklentilerinin analizi*. I. Uluslararası & V. Ulusal Hemşirelik Eğitimi Kongresinde sunuldu, Nevşehir.
- Baykal, Ü., Harmancı, A.K., Eşkin, F., Altuntaş, S. ve Sökmen, S. (2011). Öğrenci doyum ölçeği-kısa form geçerlik-güvenirlilik çalışması. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 14(4), 60–68.
- Chen, H.C. ve Lo, H.S. (2015). Nursing student satisfaction with an associate nursing program. *Nursing Education Perspectives*, 36(1), 27-33. <https://doi.org/10.5480/13-1268>
- Ciftcioglu, G., Alan, H. ve Bekar, E.O. (2019). The effect of satisfaction in implementing professional behaviors in nursing students. *International Journal of Caring Sciences*, 12(2), 844-851.
- Demirli, C. ve Kerimgil, S. (2009). Yükseköğretimde eğitim öğretimle ilgili öğrenci memnuniyeti ölçeğinin geliştirilmesi. *E-Journal of New World Sciences Academy Education Sciences*, 4(4), 1392-1403.
- Dhaqane, M.K. ve Afrah, N.A. (2016). Satisfaction of students and academic performance in Benadir university. *Journal of Education and Practice*, 7(24), 59–63.
- Edraki, M. ve Abdoli, R. (2011). The relationship between nursing students' educational satisfaction and their academic success. *Iranian journal of medical education*, 11(1), 32-39.
- Egeloğlu, N., Arslan, S. ve Bakan, G. (2011). Hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet durumlarının akademik başarıları üzerine etkisi. *Hemşirelikte Araştırma Geliştirme Dergisi*, 13(1), 14-24.
- El Ansari, W. (2002). Student nurse satisfaction levels with their courses: Part I-effects of demographic variables. *Nurse education today*, 22(2), 159-170. <https://doi.org/10.1054/nedt.2001.0682>
- Espeland, V.V. ve Indrehus, O.O. (2003). Evaluation of students' satisfaction with nursing education in Norway. *Journal of Advanced Nursing*, 42(3), 226–236. <https://doi.org/10.1046/j.1365-2648.2003.02611.x>
- Farooq, S., Rehman, R., Dias, J.M. ve Hussain, M. (2018). Perceptions of nursing students of educational environment at a private undergraduate school of nursing in Karachi. *The Journal of the Pakistan Medical Association*, 68(2), 216.
- Görge, Ö. ve Bingöl, G. (2016). Amasya üniversitesi sağlık yüksekokulu öğrencilerinin memnuniyet düzeylerinin incelenmesi. *Balıkesir Sağlık Bilimleri Dergisi*, 5(3), 116-122. <https://doi.org/10.5505/bsbd.2016.77045>
- Hakım, A. (2014). Nursing students' satisfaction about their field of study. *Journal of Advances in Medical Education & Professionalism*, 2(2), 82-87.

- Hemşirelik Eğitim Programları Değerlendirme ve Akreditasyon Derneği (HEPDAK) (2013). Hemşirelik lisans programı standartları. https://www.hepdak.org.tr/doc/b3_v4.pdf 03.01.2021 tarihinde alınmıştır.
- Higazee, M.Z.A., Rayan, A., Ades, M.A. ve Alrawashdeh, F. (2017). Nursing students' satisfaction with their clinical experiences. *International Journal of Nursing and Health Science*, 4(2), 16-21.
- Kaçan, C.Y. ve Palloş, A. (2020). Bir üniversitenin sağlık bilimleri fakültesi hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeylerinin incelenmesi. *İnönü Üniversitesi Sağlık Hizmetleri Meslek Yüksek Okulu Dergisi*, 8(3), 874-892. <https://doi.org/10.33715/inonusaglik.746511>
- Kantek, F. ve Kazanci, G. (2012). An analysis of the satisfaction levels of nursing and midwifery students in a health college in Turkey. *Contemporary Nurse*, 42(1), 36-44. <https://doi.org/10.5172/conu.2012.42.1.36>
- Karabulutlu, E.Y., Turan, G.B. ve Oruç, F.G. (2020). The effect of internships on students' satisfaction with their nursing education. *Anadolu Hemşirelik ve Sağlık Bilimleri Dergisi*, 23(1), 60-66. <https://doi.org/10.17049/ataunihem.524157>
- Kaynar, A., Şahin, A., Bayrak, D., Karakoç, G. ve Ülke, F. (2006). Karadeniz Teknik Üniversitesi Trabzon Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin doyum düzeyleri. *C.Ü. Hemşirelik Yüksekokulu Dergisi*, 10(3), 12-19.
- Koç, K. (2019). *Sağlık Bilimleri Fakültesi öğrencilerinin okuldaki memnuniyet düzeyleri ve akademik başarı puanları arasındaki ilişkinin incelenmesi*. Yayımlanmamış yüksek lisans tezi, Balıkesir: Balıkesir Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- Kutlu, L., Baykal, D., Tandoğan, Ö., Urfa, H., Karademir, S. ve Delipoyraz, H. (2019). Üniversite öğrencilerinin bilimsel ve sosyal etkinliklere katılma ihtiyaçlarını etkileyen faktörlerin belirlenmesi. *Haliç Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 41-58.
- Mbewe, M., Mbewe, N. ve Ngoma, C.M. (2020). Factors contributing to students' satisfaction with direct observation of procedural skills in the school of nursing sciences at the University of Zambia. *Journal of Nursing Education and Practice*, 10(9), 47-56. <https://doi.org/10.5430/jnep.v10n9p47>
- Özdeli Kara, A. ve Babur, S. (2016). Hemşirelik öğrencilerinin öğrenimlerine ilişkin doyum düzeyi ve etkileyen faktörler. *Dokuz Eylül Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Elektronik Dergisi*, 9(1), 2-8.
- Razinkina, E., Pankova, L., Trostinskaya, I., Pozdeeva, E., Evseeva, L. ve Tanova, A. (March, 2018). Student satisfaction as an element of education quality monitoring in innovative higher education institution. *In E3S Web of Conferences*, 33, 03043. EDP Sciences.

- Şavgar, C. ve Orgun, F. (2018). Öğrenci hemşirelerin entegre eğitim sisteminden memnuniyetlerinin incelenmesi. *Ege Üniversitesi Hemşirelik Fakültesi Dergisi*, 34(2), 30-43.
- Weerasinghe, I.S. ve Fernando, R.L. (2017). Students' satisfaction in higher education. *American Journal of Educational Research*, 5(5), 533-539. <https://doi.org/10.12691/education-5-5-9>
- Wilkey, K.M., Kenny, P., Parmenter, G. ve Hall, J. (2014). Educational preparation for clinical nursing: The satisfaction of students and new graduates from two Australian universities. *Nurse Education Today*, 34(4), 648-654. <https://doi.org/10.1016/j.nedt.2013.07.004>
- Yangın, B.H. ve Kırca, N. (2013). Antalya Sağlık Yüksekokulu hemşirelik öğrencilerinin memnuniyet düzeyleri ve etkileyen faktörler. *Gümüşhane Üniversitesi Sağlık Bilimleri Dergisi*, 2(1), 78-94.